
Vergaderjaar 2021–2022

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

EJ

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 juli 2022

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda aan voor de informele Raad Algemene Zaken van 15 juli 2022.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
W.B. Hoekstra

GEANNOTEEERDE AGENDA INFORMELE RAAD ALGEMENE ZAKEN VAN 15 JULI

Op vrijdag 15 juli aanstaande vindt de informele Raad Algemene Zaken (RAZ) plaats in Praag. Op de agenda staan een presentatie van de prioriteiten van het Tsjechisch voorzitterschap, de versterking van democratische instituties en een werklunch over de Conferentie over de Toekomst van Europa.

De Minister van Buitenlandse Zaken is verhinderd voor deze informele RAZ. De Nederlandse ambassadeur te Praag zal Nederland vertegenwoordigen.

Presentatie prioriteiten Tsjechisch voorzitterschap

Tijdens de informele Raad zal het Tsjechisch voorzitterschap haar prioriteiten voor de komende zes maanden presenteren. Het Tsjechisch voorzitterschap heeft vijf hoofdprioriteiten geïdentificeerd, zijnde het beheersen van de vluchtelingen crisis en de wederopbouw van Oekraïne, energieveiligheid, versterken van de Europese defensiecapaciteiten en cyberveiligheid, strategische veerkracht van de Europese economie, en de veerkracht van democratische instellingen. Het kabinet verwelkomt de prioriteiten van het Tsjechische voorzitterschap.

Versterking democratische instituties en mediavrijheid

De leden van de Raad zullen spreken over de versterking van de weerbaarheid van instituties die bijdragen aan de bescherming en ontwikkelen van de Europese democratie en rechtsstaat. De discussie spitst zich toe op de regelgeving rondom verkiezingen en de belangrijkste uitdagingen met betrekking tot het beschermen van de vrijheid van meningsuiting en mediapluriformiteit.

Het Tsjechische voorzitterschap heeft aangegeven een verkennende discussie op hoofdlijnen te willen voeren. Het voorzitterschap zal de lidstaten vragen in te gaan op de prioriteiten ten aanzien van het versterken van de regels omtrent verkiezingen met als doel democratie te versterken in Europa. Hieronder vallen het wetgevingspakket «versterking van democratie en integriteit van verkiezingen» en het voorstel van het Europees Parlement ten aanzien van de herziening van de Europese Kiesakte.

Binnen het wetgevingspakket «versterking van democratie en integriteit van verkiezingen» is voor Nederland met name het Commissievoorstel voor de verordening betreffende transparantie en gerichte politieke reclame prioritair.¹ Tijdens de informele RAZ zal benoemd worden dat Nederland er aan hecht om onder het Tsjechische voorzitterschap tot een Raadspositie te komen. Daarbij zal Nederland aangeven dat onder andere goed uitgewerkt moet worden hoe deze verordening zich verhoudt tot de *Digital Services Act* en de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Wat betreft het voorstel van het Europees Parlement inzake de Europese Kiesakte heeft uw Kamer het kabinetsstandpunt op 17 juni jl. ontvangen², dat met uw Kamer is besproken tijdens het Commissiedebat Behandeling voorbehoud Europese Kiesakte van 21 juni jl. Tijdens de informele RAZ zal Nederland het belang benadrukken om binnen de Raad te bespreken of en

¹ Voor de drie bijbehorende BNC-fiches bij het wetgevingspakket zie Kamerstukken 22 112 nr. 3263, 22 112 nr. 3261 en 36 013 nr. 2, vergaderjaar 2021–2022

² Kamerstuk 36 104, nr. 2

hoe de verschillende elementen uit het voorstel bijdragen aan het vergroten van de democratische legitimiteit van de Europese Unie. Daarbij zal Nederland, conform het kabinetsstandpunt, noemen dat het openstaat voor een niet juridisch bindend politiek commitment vanuit de Raad ten aanzien van het Spitzenkandidatensysteem, waarbij de bevoegdheden van de Europese Raad moeten worden gerespecteerd. Verder zal Nederland, conform motie Strolenberg c.s.,³ benoemen dat het negatief staat ten aanzien van het voorstel om transnationale kieslijsten te introduceren en, conform de overgenomen motie Bisschop⁴, dat Nederland niet kan instemmen met een voorstel waarin een vaste dag (9 mei) voor de Europese verkiezingen is opgenomen.

Het bevorderen van mediavrijheid is een belangrijke prioriteit binnen het Nederlandse mensenrechtenbeleid. Mediavrijheid, zowel online als offline, is essentieel voor het bevorderen van democratie, voor het beschermen van vrijheid van meningsuiting en toegang tot betrouwbare informatie. De Europese Commissie werkt momenteel aan een wetsvoorstel inzake mediavrijheid (*European Media Freedom Act*). Het kabinet waardeert het initiatief van de Europese Commissie om mediavrijheid en pluriformiteit in de Europese Unie te bevorderen en kijkt uit naar het voorstel, waarvan de publicatie in het vierde kwartaal van 2022 wordt verwacht. Mogelijk wordt tijdens deze Raad ook gesproken over de recent gepubliceerde richtlijn en aanbeveling «strategische rechtszaken tegen publieke participatie», waar de Kamer op 3 juni 2022 een BNC fiche over ontving. Dit voorstel ziet toe op de bescherming van journalisten en het maatschappelijk middenveld tegen kennelijk ongegronde of onrechtmatige gerechtelijke procedures (SLAPPs). Het kabinet verwelkomt het doel van de richtlijn, maar plaatst kanttekeningen bij de gekozen aanpak ten aanzien van de voorgestelde procesrechtelijke maatregelen, de uitvoerbaarheid en de mate waarin de maatregelen bijdragen aan de bescherming van doelwitten.

Conferentie Toekomst van Europa

Het Tsjechisch voorzitterschap zal de leden van de Raad informeren over de laatste ontwikkelingen omtrent de Conferentie over de Toekomst van Europa. Dit betreft onder meer de opvolging van de resultaten uit de Conferentie. Het bespreken van de inhoudelijke voorstellen zal gebeuren op basis van de eerder verschenen analyse van het Raadssecretariaat⁵ welke de uitvoerbaarheid van de maatregelen uiteenzet. Daarnaast ziet het voorzitterschap ook de mededeling van de Europese Commissie⁶ als basis voor de verdere inhoudelijke besprekingen. Zowel de analyse van het Raadssecretariaat als de mededeling van de Commissie komen overeen met de eerdere analyse van het kabinet⁷ en stellen dat de meerderheid van de aanbevelingen opgevolgd kan worden binnen de kaders van het huidige verdrag. Zoals bekend, staat het kabinet open voor verdragswijziging naar aanleiding van de Conferentie, mits dit in Nederlands en Europees belang is.

Het Tsjechisch voorzitterschap stelt voor om tijdens de informele Raad een start te maken met een brede gedachtewisseling over de opvolging van de resultaten van de Conferentie. Daarbij kunnen vraagstukken

³ Motie van het lid Strolenberg c.s. over het afwijzen van transnationale kieslijsten voor het Europees Parlement, nr. 36 104-6

⁴ Motie van het lid Bisschop over niet instemmen met een voorstel waarin een vaste dag voor de Europese verkiezingen is opgenomen, nr. 36 104-6

⁵ Inzichtelijk via Delegates Portal nummer 10033/22

⁶ Te raadplegen via: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_3750

⁷ Kamerstuk 35 982, nr. 5

worden besproken zoals het verdergaand invoeren van besluitvorming op basis van gekwalificeerde meerderheid, het verbreden van mogelijkheden voor participatieve democratie op basis van de ervaringen opgedaan bij de Conferentie, de mogelijkheden voor het hervormen van het toetredingsproces om het geopolitieke potentieel hiervan beter te benutten, en verdieping van sectorale samenwerking. Het voorzitterschap heeft daarbij te kennen gegeven open te staan voor andere voorstellen en bereid te zijn ook over voorstellen te spreken die als controversieel worden beschouwd.

Het kabinet vindt het belangrijk dat opvolging wordt gegeven aan de uitkomst van de Conferentie, ook richting de burgers die hebben deelgenomen. Wat betreft de opvolging van de aanbevelingen acht het kabinet het van belang eerst te kijken naar aanbevelingen die op korte termijn kunnen worden gerealiseerd en die in lijn zijn met de uitkomsten van de Nederlandse burgerdialogen «Kijk op Europa» zoals op het gebied van klimaat, veiligheid en economie. Daarnaast zet het kabinet zich in voor betere betrokkenheid van burgers en transparantie ten aanzien van EU-besluitvorming, wat ook naar voren kwam uit andere Europese en nationale burgerconsultaties. De Kamerbrief die uw Kamer op 8 juli jl. is toegegaan, zet de opvolging vanuit de verschillende instellingen en de kabinetspositie verder uiteen.